

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krome, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računni naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 2-50 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 19.

V Ptuju v nedeljo dne 21. junija 1914.

XV. letnik.

Cenjeni prijatelji!

Politični in gospodarski boji za kmete, obrtnike in delavce postajajo vedno hujši. Od vseh strani se pojavljajo nasprotniki. Vsled tega pa je tudi treba, da si vsakdo nabavi list; ki mu vedno in povsod služi in ki zagovarja ljudske pravice.

„Š t a j e r c“

je tak list, v vsakem oziru neustrašen in pogumen.

Vsak pravi prijatelj ljudstva

bode torej:

1. „Štajerčev“ naročnik
2. Zahteval v gostilnah, tobakarnah, kavarnah in brivnicah „Štajerca.“
3. Agitiral za „Štajerca.“

Obenem prosimo ob priliki nastopivšega novega polletja vse one, ki so z naročnino zastali, naj jo blagovolijo vpsolati!

Vsi na delo za naš list!

Nemcem prijazni koroški Slovenci na Dunaju.

Vedno hujše nastopivša agitacija Jugoslovanov proti sedanjim razmeram na Koroškem, s katerimi so bili Nemci kakor tudi Nemcem prijazni Slovenci popolnoma zadovoljni in vsled katerih je koroška mirna oaza med avstrijskimi deželami, — povzročila je v deželi živahno gibanje. Ravno tako na zboru v Sinčivasi kakor tudi dne 24. maja v Spittalu se je odločno protestiralo proti spremembi sedanje jezikovne rabe pri sodnijah in utrakvističnih šol. V pretežni večini kmetškega prebivalstva obstoji trdna volja, obdržati stoletno deželno slogo in skupno življenje obeh narodov. Koroški razumejo prav dobro težko vlogo, ki jo imajo na jugu države izvršiti; zato bodo zoper vedno jasneje nastopivši panslavizem odločno nastopali.

Da se to odločno voljo pretežne večine koroškega prebivalstva tudi državni vladi primerno sporoči, došla je dne 5. tm. pod vodstvom poslancev Dobernig in Lutschou-nig velika deputacija, kateri so se pridružili tudi deželni poslanec in župan dr. Metnitz,

dež. posl. Kirschner kot načelnik koroške kmetške zveze in deželni poslanec Michor, kateri trije poslanci zastopajo v koroškem deželnem zboru jezikovno mešane okraje, k ministrskemu predsedniku grofu Stürgkh, ministru za notranje zadeve baronu Heinold in ministru za poduk dru. pl. Hussarek. Poleg tega je bilo v deputaciji mnogo zaupnikov in občinskih zastopnikov dvojezičnih krajev.

Govorniki deputacije posvetili so koroške razmere iz vseh stališč. Slovenski zaupniki so podali posamezne prepričevalne dokaze o primernosti sedanjih razmer in potrebi mirnega skupnega življenja obeh narodov. Zlasti so Nemcem prijazni slovenski zaupniki sami nastopili proti neresnični trditvi jugoslovanskih poslancev, kakor da bi Nemci na Koroškem Slovence zatirali in podjarmili. Naglašali so izrecno, da v vsaki zadevi dobijo na strani Nemcev razum in pospeševanje. To razmerje naj v blagor obeh narodov v deželi, pa tudi v interesu države naprej ostalo! Ministrskemu predsedniku se je raztolmačilo tudi splošni gospodarski položaj v deželi. Omenilo se je celo vrsto posameznih gospodarskih želj in zahtevalo zlasti izdatno državno pomoč za od zadnje povodnji težko prizadete pokrajine. Pri temu se je izrazilo tudi zahvalo deželnemu predsedniku pl. Fries-Skene.

Ob tej priložnosti omenil je ministrski predsednik, da je Njegovo veličanstvo naš cesar, ki je zdaj zopet popolnoma okreval, z zanimanjem zasledoval poročila o povodnji v Salzburgu in na Koroškem. Deputacija je bila tudi prijustičnemu ministru dru. pl. Hochenburger.

Styria - kolesa

največja fabrika na Avstrijskem in se priporoča po sledeči ceni 130, 140, 160, 180—200 K. Zanesljivim kupcem se proda po pogodbi tudi na mesečne rate. Deli (Bestandteile), Pumpe, slauhe, laterne, vse v veliki zalogi. Cenik se pošlje resnim kupcem brezplačno. — Zaloga: 151

BRATA SLAWITSCH v PTUJU.

Politični pregled.

Državni proračun za leto 1914/15. Avstrijska vlada objavila je državni proračun za 1914/15.

Izdatki znašajo 3.460.726.156 kron, dohodki pa za 261.746 K več. Na posamezno oddelke proračuna pade:

	Izdatki v milijonih kron	Dohodki
Najvišji dvor	11.3	—
Kabinetna pisarna cesarja	0.2	—
Državni zbor	4.1	—
Državno sodišče	0.08	—
Ministrski svet in upravno sodišče	6.5	3.9
Donesek za potrebsčine skupnih zadev	537.2	—
Ministr. za notranje zadeve	63.3	2.5
„ „ deželno brambo	131.3	1.2
„ „ kult in poduk	125.8	18.6
„ „ finance	1025.6	2174.4
„ „ trgovino	244.3	256.6
„ „ železnice	855.8	910.1
„ „ poljedelstvo	64.7	27.1
„ „ justico	92.8	4.9
„ „ javna dela	123.5	50.7
Uprava državnih poslopij	5.7	0.7
Nove zgradbe, stavbene režije itd.	27.9	0.2
Najvišji računski dvor	0.7	—
Penzije	140.0	10.0
Skupaj	3460.7	3460.9

V Albaniji vršili so se v zadnjem času veliki in krvavi boji. Ustaši, nahujskani po stranki Essad-paše in drugih nasprotnikov nove Albanije, napadli so celo mesto Durazzo. Ali vladine čete so napad odbile in kakor pravijo zadnja poročila, so vstaši na celi črti poraženi. S tem seveda še ni vseh bojev konec. Vendar pa je moralni uspeh te zmage mnogo vreden. V bojih padel je tudi zapovednik albanskih vladnih čet oberst Thomson. Avstrijski in italijanski vojni parniki se v boje niso vmešavali; bili so pa za vse slučaje pripravljeni.

Med Turčijo in Grško so se v zadnjem času zopet razmere poojstrile in sicer tako hudo, da se je bati zopetnega prelijanja krvi. Po Turškem se je pričelo hudo preganjanje grških podanikov. Ni izključeno, da ne bi prišlo zopet do vojne. Tako je Balkan še vedno pravo ognjišče nemira in povod vedni evropski skrbi.

Kmetje napadli bosanskega poslanca. Iz Sarajeva poročajo: Dne 13. t. m. zjutraj je bil na cesti med Bihacem in Krupo napaden voz saborskega poslanca dr. Kataliča. V vozu je bil dr. Katalič s svojim oskrbnikom. Kmetje, ki so napadli voz, so ustrelili oskrbnika in voznika. Dr. Katalič slučajno ni bil zadet. Napadalcu so pobegnili. Gre baje za maščevanje kmetov, ki so izgubili neko pravdo proti Kataliču.

Napad na kinematograf v Sofiji. „Pester Lloyd“ poroča, da je 10. t. m. napadla v Sofiji

Vse obolelosti
sopilnih organov

oslovski kašelj, navadni kašelj, prehlajenje, influenza in

Dobi se o K. 4. — v vseh lekarnah.

pljučne bolezni

na duha zdravijo števili
zdravniki in profesorji vedno z

SIROLIN "ROCHE"

neznana tolpa s pomočjo policije in vojaških oblasti ondotno kinematografsko gledališče Aladarja Österreicherja ter ga porušila. Škoda znaša 80.000 frankov. Napad so izvršili, ker so Österreicherja smatrali za grškega ogleduha. Österreicher je rojen Oger in se je že pritožil pri avstro-ogrskega poslanstvu v Sofiji in s pomočjo svojih prijateljev v Budimpešti pri grofu Berchtoldu.

tudi bil blagajnik za desetke k društvu „Rožnega venca.“ Tedaj to ni bil naš steber. Vendar pa je Kukovec bil glava za vas! Ako pa še želite katero tak dobro nazaj, vam treba le vaše modre dopise nadaljevati. Vendar pa še si od dalje k temu pomoči povabite, ker ta Antonjevcian in Zemljic sta pri pameti precej ednaka . . .

Poličane-Pekel. V ponedeljek, dne 22. junija se vrši v Peklu na Poljčanskem kolodvoru veliki živinski sejem. Sejemski vstopnina (Standgeld) se ne pobira in je veliki prigon živine kakor obisk kupcev pričakovati. — Občinski urad v Peklu pri Poličanah.

Življenje majhnega deteta visi na niti, ako ni prebava v redu. Zato ne zamudite pravočasno dati svojemu otroku Nestlé jeve moke za otroke; s tem si prihranite težko očitane prihodnosti. Poskušajte in poučno brošuro o otrokovem negovanju pošilja popolnoma zastonj: Henri Nestlé, Dunaj, I. Biberstraße 2 S. 279

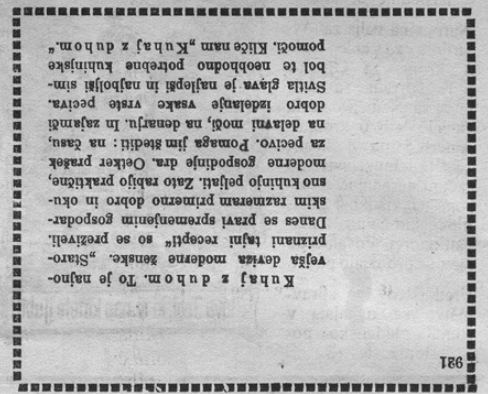
Gospodarski pregled.

Ravnokar po trgovinskem ministrstvu objavljeni pregled avstrijske zunanje trgovine, ki obsega dobo od 1. januarja vstevši april t. l. nam jasno pokazuje dobo prehodnega stanja, v katerem se naše narodno gospodarstvo sedaj nahaja. Iz poročila je v prvi vrsti posneti, da zalaganje denarja v industrijalna podjetja (investicije) v naši državi zaostaja. Primerjaje z istim razdobjem lanskega leta je uvoz sirovega železa za 2.400.000 kron in uvoz strojev za 6.700.000 kron nazadoval. Temu nasproti je uvoz drugega blaga znatno narasel. Poskočil je ne le uvoz surovin, ki jih rabi industrija, kakor na primer pavolnata preja za 19.200.000 in ovčja volna za 15.700.000 kron, ampak poskočil je tudi uvoz že gotovih izdelkov industrije, posebno tekstilnih, (blago za obleke itd.), instrumentov (fino orodje) ur in zlatarskega blaga. Vse to kaže, da se je kupna moč naših tržišč vendar le nekoliko ojačila.

Izvoz industrijalnih izdelkov kaže istotako precejšno naraščanje. Tako je izvoz pavolnatega blaga na primer poskočil za 10.700.000, blaga iz ovčje volne za 7.600.000, železnega blaga za 6.400.000, strojev za 2.400.000 in kemikalij za 2.600.000 kron. Nazadovanje pavolnate preje v danih razmerah pravzaprav ni nobeno slabo znamenje. Kajti lanski veliki izvoz tega blaga je prištevati le okolnosti, da so ga tovarnarji vsled hude krize takorekoč pod lastno ceno razmetavali. V splošnem je torej iz poročila razvidno, da smo najhujšo krizo, vsaj kar se tiče prodaje, kolikor toliko prestali. Zaostaja le še vlaganje denarja v podjetja, kar v poglavitem zadeva železarsko in strojevno industrijo. Ta panoga industrije torej nosi še vedno breme občutne gospodarske krize. Naravnost sumljivo pa je dejstvo, da je uvoz kamenitega premoga kakor tudi izvoz rjavega premoga močno nazadoval. V premogovnem rudništvu se depresija torej šele sedaj uveljavlja!

Številke glede trgovine z živili kažejo, da smo letos veliko več nakazani na uvoz iz tujih držav, kakor pa lani. Uvoz žita na primer je za 10.400.000, prašičev za 6.400.000 in sirovega masla za 1.100.000 kron poskočil: dočim je izvoz moke za 4 milijone kron nazadoval. Potrebemu uvozu se imamo zahvaliti, da uvozne carine letos pri cenah živil še močnejše občutimo kakor lani. Z malim zboljšanjem v industriji se torej zajedno uveljavlja tudi druginja.

Kar se tiče naše trgovine z Ogrsko, je za znanovanja vredno, da je izvoz naše industrije v to deželo znatno napredoval. Narasel je posebno izvoz blaga tekstilne in konficijske industrije. Nekoliko nazadoval po je izvoz železnega blaga in strojev. Trgovinski promet z Ogrsko torej kaže isto sliko kakor pri ostalih državah: Zaostajanje vlaganja denarja v podjetja. Posledica tega je mali odbit železa in strojev in manjša poraba premoga.

186

Novice.

Nezgodna na morju. Iz Montreala poročajo: Štirideset ribiških čolnov se je na obrežju Nova Brunšviškega vsled velikega viharja prevrnilo. Dvajset ribičev je utonilo.

800 mrtvecev v razbiti ladji „Empress of Ireland.“ Iz Toronta poročajo, da do dne 6. junija niso dobili nobenega nadaljnega mrtveca. Najbrže je do 800 trupel zaprtih v kabinah potopljenega parnika „Empress of Ireland.“

Oblak se je utrgal. Iz Neapolja poročajo: V Neapolju se je dne 7. junija utrgal oblak. Voda je napravila velikansko škodo. Voda, ki je drla po kanalih proti morju, je iznenadila 13 delavcev, ki so delali v kanalu. Navzlic takojšnji pomoči je deroča voda potegnila osem delavcev v morje, kjer so utonili. Ostalih pet so rešili.

Kaj z denarjem? Clement Vantel piše v „Matinu“: Dal sem nekemu znanemu bankirju sledeče resno vprašanje: „Kaj naj bi storil s 500.000 frankov, če bi jih imel? Kaj mi svetujete?“ — „To je odvisno od tega, naj vam li svetujem kot klientu ali kot prijatelju!“ je odgovoril bankir. — „No, vzemimo, da sem vaš klient.“ — „Potem je to zelo enostavno. Morem vam nasvetovati par znamenitih naložb za vaš denar . . .“ — „Trdi se pa, da je finančna kriza in da je danes blazno, nalagati denar v raznih vrednostnih papirjih, posojilih i. t. d.“ — „Pa! To je stara pripovedka . . . Jamčim vam, da vam onih 500.000 frankov izborna naložim in da vam bodo mnogo donašali! Ne smete poslušati jeremiad časopisov in bedakov, ki vedno tožijo.“ — „Toda povsod pravijo, da je zdaj slab čas za finančne operacije in da je nevarno pokazati denar . . .“ — „Piff! To je neumnost! Zagotavljam vas, da je čas zelo ugoden . . . Glejte, imam zdaj znamenite vrednostne papirje: posojilo mesta. Hočete? Lahko ste pomirjeni, vaš portefeuille bo varen. Volitve, politika, kriza, neumnost diplomatov, poslancev in vseh naših vodilnih glav, to nič ne pomenja.“ — „Ko sem nekaj časa molčal, sem zopet vprašal: „Zdaj pa vzemimo, da govorim z vami kot prijatelj in ne kot klient. Kaj bi mi svetovali, naj storim, če bi imel 500.000 frankov?“ — „Obraz finančnikov se je hitro izpremenil. Rekel je: „Moj dragi prijatelj, če bi vi imeli 500.000 frankov, svojih 500.000 frankov, tedaj . . .“ Umolknul je za hip, potem pa pristavil: „Tedaj bi vam svetoval, da jih izmenjate za zlato ter ga vložite v varno blagajno, da ga vam noben tat ne ukrade.“

Nesreča v rudniku. Iz Essena poročajo: V rovu Alma Gelsenkirchenske rudokopne družbe je skala ubila štiri delavce.

Milijonar slepar. Iz Lvova poročajo: 14. t. m. so aretirali večkratnega milijonarja in trgovca z lesom Weidberga iz Zielone, nadalje dva njegova uradnika in odvetnika dr. Charaka. Obdolženi so sleparije z zavarovanjem zgorele žage v Zieloni.

Rodbinska žaloigra. Iz Kodanja poročajo: V hipni blaznosti je posestnik Wöringsen v Windingnu ustrelil svoje otroke, štiri dečke in eno deklico v starosti od sedmih mesecev do dvanajstih let. Nato je ustrelil samega sebe.

Sleparsko oproščevanje od vojaške službe. „Nova reforma“ poroča: Afera sleparskega

Varčiti pomaga

Zvezda s krížcem **MAGGI-JEVA** zabela

z zvezdo s krížcem.

Vsaka še tako redka juha in tudi vsaka slaba goveja juha, ravno tako omake, soljiva in salate zadobe takoj fin in jako dober okus, če jim pridenes samo par kapljic MAGGI-JEVE zabele. Navodilo za uporabo je pridjano vsaki originalni steklenici.

Poskusne skleničice po 12 v.

Čuvajte se ponaredb!

Dopisi.

Središče. V nedeljo smo imeli velik dirindaj, kajti obiskali so nas „sokoli“, ki so prifrčali iz raznih strani. Pa je bila smola! Ko so namreč slavni „sokoli“ korakali v korenjaški vrsti po cesti, pričelo je grmeti in — nakrat se je vsula toča nanje, da so prišli vsi krvavi in zbiti pod streho. To je smola in dečki, ki so tako ponosni na svoje petelinovo perje, se nam res iz srca smilijo. Najbolje bi bilo, da bi vzeli prihodnjic rdeče-plavo-belo poštrihane dežnike seboj. Kajti drugače bi se še prihodnjic kdo ubil. Še enkrat torej naše prisrčno obžalovanje!

Sv. Trojica v Slov. gor. Kakor se je že pri zadnji seji distriktnega odbora izvedelo, katere je bila sklicana zaradi zdravniške zadeve, pač Zemljic, občinski predstojnik iz Verjan, ni zmožen seje voditi, ker je predsedništvo oddal sinu nekdanjega mežnarja Tušaku. Seveda, čast kot načelnik bi imel, ko pa pride delo, pa uide, ker zato nima dovolj pameti. Za naše klerikalce je to sramotno, da hodijo k sv. Antonu modrejše ljudi iskat, ker navidez delajo, kakor da bi modrost kar z veliko žlico zagrabili. Ali pamet teh Antonjevcianov je tako kratka kakor naših klerikalcev, ker še tisti Tušak, kateri hoče naše klerikalce rešiti, še žalibog ne vè, kako da se naj volitve vodijo. Kmalu je izvedel, da so imeli naš Golob prav. Žalibog Tušak, da je tako prišlo, ako ravno ste se vi delali pri seji najpametnejšega! Kdo bi si to mislil? Stari pregovor pravi: Kdor visoko glavo nosi, ima malo noter. Sedaj pa še si naši klerikalci te kratkopameže za dopise v „Slov. gosp.“ na pomoč prosijo. Ni nam težko, jim pošteno povrniti! Že naprej nam je bilo znano, da se hočejo nad nami maščevati, ker so zelo razžaljeni, da si je „Stajerc“ enkrat po klerikalni navadi izposodil I. svetovalca vsevedneža Kukovca. Hočejo to primeriti s zadevo Horvata. Horvat je bil občinski sluga, Kukovec je prvi svetovalec občine Verjane in sploh vseh klerikalcev. Vendar je prvi imel še nekaj časti v sebi. Kukovec pa kakor se nam zdi, si šteje v čast, da pride 2 meseca na visoko šolo v Maribor. Potem bode bolj izurjen za agitacijo, bode bolj „schriftlich“ z velikim peresom. Na nekaj pa je dopisnik celo pozabil; saj lahko, kër je zelo oddaljen. Horvat namreč pri zadnji nstmeni občinski volitvi ni z nami volil. Oddal je svoj glas takratnemu gospodu župniku, klerikalnemu kandidatu Holobarju in njegovemu so-sedu. Nismo si ga morali tedaj svojiti, ker je ja

Rebenbänder-gumi za trsje cepiti

samo zanesljivo dobra in frišna, priporoča po nizki ceni in po pošti franko

Brata Slawitsch, trgovina v Ptuiju.